СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

Рôкъ VI. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 14-го Липня 1898. | Число 28.

Календарь.

Липень.

14	Ч.	Полож. ризы пр. Бог.
15	П.	Акнита, Анатолія
16	С.	Андрея критс., Марты
17	Н.	6. ПО СОШ. Атанасія
18	П.	Сисоа, Лукіи
19	В.	Томы преп., Акакія
20	С.	Прокопія вмуч.

Змѣстъ

Справы „Союза." — Зъ поля битвы. — Клевеландъ и Брайнъ. — Вѣсти зъ Америки. — Гигіена або наука о здоровлю. — Новинки. — Фейлетонъ: Про нутро землѣ. — Стихъ: Притча про житє. — Оголошеня.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Справоздане касове „Союза" за мѣсяць червень 1898 р.

West Troy, N.Y. Братство	
св. О. Николая	$8.25
St. Clair, Pa. Братство	
Пр. Богородицѣ	5.75
McAdoo, Pa. Братство	
Покр. Пр. Богород.	21.90
St. Louis, Mo. Братство	
св. Арх. Михаила	13.75
Priceburgh, Pa. Братство	
св. Василія В.	21.50
Shenandoah, Pa. Братство	
св. Михаила	15.25
Epton, Pa.	
Демко Живанъ	1.00
Сем. Митренко, вôдзи.	1.00
Тоодоръ Вахна „	1.00
Томко Гавранъ „	1.00
Алек. Тирпакъ	1.00
Акимъ Морохъ „	1.00
Orient, N. Y.	
Зах. Пастернякъ	1.25
Kelayres, Pa.	
Сѣракъ Михайло	1.00
Olyphant, Pa. Братство	
св. І. Хрестителя	53.50
Priceburg, Pa. Братство	
св. Василія Вел.	1.50
Mt.Carmel, Pa. Братство	
св. А.А. Пет. и Пав.	23.50
Тое-жь бр. на конв.	13.00
Mt.Carmel, Pa. Братство	
св. Димитрія	24.75
St. Clair, Pa. Братство	
Пр. Богородицѣ	15.50
Pittsburg, Pa. Братство	
св. Николая	78.50
Simpson, Pa. Члены	10.89
Edwardsdalle, Pa. Члены	6.75
Sayre, Pa. Члены	6.44
Lansford, Pa. Братство	
Пр. Богород.	21.80
Mayfield, Pa. Братство	
св. Кир. и Метод.	22.00
Mayfield, Pa.	
Новоприст. члена	4.95
United, Pa.	
Ив. Горощакъ	2.00
Якимъ Копцяла	50
Дмитро Смеречнякъ	1.50
Trauger, Pa.	
Ив. Фаринякъ	2.00
Shamokin, Pa. Братство	
св. Кир. и Метод.	80.85
Centralia, Pa. Члены	6.00
Ansonia, Conn. Братство	
св. Ап. Петр. и Пав.	29.50
Waterbury, Conn. Члены	3.50
N. Tonawanda, N.Y. Члены	3.00
Jersey City, N.J. Братство	
св. Ап. Перт. и Пав.	48.50
West Pawlet, Vt. Члены	3.00
Разомъ . . .	$558.08
Фондъ желѣзный	$2371.71
„ розпорядим.	3044.85
Депозиты . . .	304.05
Сума:	$5720.61

Приступили слѣдуючй новй члены до „Р Н Союза" въ мѣсяци червни 1898 р

	Зъ McAdoo, Pa.	Число въ гол. книзѣ:
1.	Шпакъ Федоръ	904
2.	Решетаръ Петро	904
3.	Прокôпчакъ Иванъ	905
	Зъ Priceburg, Pa. Братство св. Василія Вел.	
4.	Турокъ Стефанъ	905
5.	Комарницкій Ив.	906
6.	Лѣгошь Гнатъ	906
7.	Фикъ Михайло	907
8.	Турокъ Михайло	907
9.	Сисакъ Гнатъ	908
10.	Фалатъ Дмитро	908
11.	Торганъ Стефанъ	909
12.	Урамъ Николай	909
13.	Гузплякъ Симко	910
14.	„ Андрей	910
15.	„ Гнатъ	911
16.	Фенканинъ Мих.	911
17.	Беньо Николай	912
18.	Тула Антоній	912
19.	Гавранъ Грицъ	913
20.	Миліянъ Яцко	913
21.	Шипцакъ Иванъ	914
22.	Мацюракъ Пикола	914
23.	Беньо Онуфрій	915
24.	Куждакъ Николай	915
25.	Петрикъ Матѣй	916
26.	Фалатъ Юрко	916
27.	Турокъ Андрей	917
28.	Ольканичь Андро	917
29.	Ропка Иванъ	918
30.	Ткачь Йосифъ	918
31.	Лучканичь Семко	919
32.	Галинда Андрей	919
33.	Костинка Иванъ	920
34.	Пипо Грицъ	920
35.	Каманицкій Стеф.	921
36.	Шляхта Андро	921
37.	Горнякъ Янко	922
38.	Куликъ Николай	922
39.	Вагаль Михаилъ	923
40.	Галинда Василь	923
41.	Томанъ Андрѣй	924
42.	Долиньскій Ваньо	924
43.	Шляхва Микола	925
44.	Павловичь Осипъ	925
45.	Баранъ Олекса	926
46.	Соломонъ Афтанъ	926
47.	Русинъ Стефанъ	927
48.	Антонякъ Грицъ	927
49.	Петрикъ Стефанъ	928
50.	Русинъ Федьо	928
	Зъ Olyphant, Pa.	
51.	Пиджь Матѣй	929
52.	Телепъ Петро	929
53.	Кузьмякъ Евгеній	930
54.	Кобанъ Володимиръ	930
55.	„ Вѣра	931
56.	Смакула Михайло	931
57.	„ Андрей	932
58.	„ Стефанъ	932
59.	„ Василь	933
60.	Михальскій Теоф.	933
61.	Телепъ Грицъ	934
62.	„ Марія	934
63.	Мысцьôвскій Петро	935
64.	Кобанъ Наталія	935
65.	Хилякъ Ольга	936
66.	„ Несторъ	936
67.	„ Олександеръ	737
	Зъ Pittsburg, Pa.	
68.	Фецѣна Иванъ	938
69.	Гресиякъ Онуфрій	939
70.	Билиця Прокôпъ	939
	Зъ Mayfield, Pa.	
71.	Муха Юрій	940
72.	Газѣй Иванъ	940
73.	Шлянта Волод.	941
74.	Прочко Ольга	941
75.	Гойнакъ Діонизій	942
76.	Фуртакъ Михаилъ	942
77.	Шлянта Марта	943
	Зъ United, Pa.	
78.	Смеречнякъ Дмитро	986

При тôй способности заявляю всѣмъ п. т. секретарямъ мѣсцевымъ и тымъ членамъ „Р. Н. Союза", що жадали вôдъ мене рѣжныхъ друкôвъ, а котрыхъ я имъ не выславъ, — що всѣ потрѣбнй друки до урядованя друкують ся и скоро ихъ отримаю, то при найблизшôй способности достарчу.

Вôдзнаки „Р. Н. С." суть также въ роботѣ, однакъ вôдзнаки не вышлю нѣкому, хто на передъ не заплатить.

Секретарѣ и всѣ тй, що збирають мѣсячне, обовязанй кождого мѣсяця грошѣ до 14 день вôдослати головному касіерови, а выказъ заплативщихъ мѣсячне пôслати головному секретарови.

Въ котрôй мѣсцевости есть що найменше 5 членôвъ „Р. Н. С.", тамъ вже мусять члены выбрати зъ помѣжъ себе одного нѣбы секретара, котрый бы мѣсячне збиравъ и все стоявъ въ лучности зъ головнымъ секретаромъ и касіеромъ. То само повиннй-бъ зробити также члены такои мѣсцевости, въ котрôй есть менше якъ 5 членôвъ.

Крôмъ того всѣ повиннй старати ся, щобы якъ найбôльше людей приступали до „Р. Н. Союза." Нынѣ въ цѣлôй Америцѣ пôв. не повинно бути жадного Русина, анѣ Русинки, такъ старого якъ и молодого, котрый бы не належавъ до „Р. Н. Союза." Зôйдѣть цѣлу Америку, чи знайдете друге таке товариство, якъ „Р. Н. Союзъ", щобы за такъ малу мѣсячну вкладку давало тôлько выгодъ и користей? Русине! вступай до „Р. Н. Союза!" Записуй свою жѣнку и дѣти! Уважай! **$600** посмертного и то лише за 50 цнт. мѣсячнои вкладки и такого-жь вступного. Не можешь платити 50 цнт. то запиши ся правомъ до пôвъ посмертного т. е. **$300**, за що будешь платити по 25 цнт. мѣсячно и 25 цнт. вступне. Дѣти вôдъ 1—16 року житя приймае „Р. Н. Союзъ" безъ вступного зъ кождо-мѣсячною вкладкою по 25 цнт.

Чоловѣче ненадумуй ся довго и не шкробай ся въ голову, але сейчасъ приступай до „Союза", бо дуже скоро може бути за пôзно!

Ант. Бончевскій
секретарь.

КВИТЪ

на $200 словами двѣста дол., котрй я низше пôдписаный зъ касы нашого товариства „Р. Н. Союзъ" яко запомогу зъ причины мои неспособности до працѣ, дня 8. юлія 1898 р. получивъ.

Пітсбургъ дня 8. юлія 1898.

Василій Палюхъ.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Захарій Соколъ,
О. М. Стефановичь.

THE FATE OF SPAIN.

'GUESS I'LL TAKE HIM OUT OF CUBA AND DROP HIM."
Америк. орелъ несе Ишпанця зъ Кубы.

ЗЪ ПОЛЯ БИТВЫ.

Вернули ся.

Ишпанцѣ для построху выслали кôлька кораблѣвъ пôдъ проводомъ Камары на Филипины, щобъ тамъ вôдомститись на Дюимъ за знищене ишпанскихъ кораблѣвъ. Та Камера ледви въѣхавъ въ суезкій каналъ, якъ фльоту Серверы пôдъ Сантіяго де Куба розбивъ Американець Шлій. Ишпанцѣ видко настрашили ся, щобъ и тй рештки кораблѣвъ не загинули, дали приказъ вернути Камарѣ назадъ до дому. А мали чого Ишпанцѣ побоюватись. Бо коли Американцѣ дознали ся про выѣздъ ишпанскои фльоты на Филипины, сейчасъ урадили выслати свою фльоту до самои Ишпаніи и тамъ збомбардувати кôлька прибережныхъ мѣстъ.

Сантіяго бомбардують.

Пôсля розбитя ишпанскои фльоты, генералъ Шафтеръ выславъ письмо до ишпанского коменданта въ Сантіяго, щобъ той пôддавъ ся безъ розливу крови. Але той вôдповѣвъ ему, що буде боронити ся до послѣдпои каплѣ крови. Тогдѣ генералъ американскихъ войскъ на суши и Самсонъ адміралъ амер. фльоты мали нараду и рѣшили бомбардувати мѣсто, оденъ зъ моря, а другій зъ суши. Якъ разъ теперь йде тамъ дѣло нищеня та про остаточну побѣду однои або другои стороны нема ще вѣстей.

ПРО НУТРО ЗЕМЛѢ.

(Дальше).

IX. Другй складовй части земнои шкаралупы: економ металѣ и ихъ руды; копальнѣ металичныхъ рудъ.

Середъ скалъ и покладôвъ земнои шкаралупы лежать ще рôжнороднй минералы, за котрыми чоловѣкъ также рые ся, щобъ ихъ ужити на свою потребу. Приглянемось близше тому богацтву, укрытому въ глубинѣ землѣ.

Зачнемо бесѣду вôдъ металѣвъ, котрй вôдзначають ся гарнымъ полыскомъ и чистымъ голосомъ при удареню, зъ котрыхъ можна выковувати штабы або бляхи, перетопювати. Такими суть: желѣзо, мѣдь, цина, олово, цинкъ, срѣбло и золото.

Тй металѣ знаходять ся въ земли деколи въ чистôмъ станѣ грудами, або выповнюють вузкй прогалины помѣжъ скалами, творячи металичнй жилы. Однакъ частѣйше металѣ суть въ станѣ нечистôмъ въ полученю зъ иншими тѣлами, вôдъ котрыхъ увôльняють ся перетоплюванємъ. Полученє металю зъ иншимъ тѣломъ, звесь рудою металичною: суть отже руды желѣзнй, мѣдянй, срѣбнй, оловянй и иншй. Найпростѣйшимъ примѣромъ металичнои руды може бути звычайна руда желѣзна: коли кусникъ желѣза ржавіе въ вохкости, тогдѣ замѣнясь въ желѣзну руду; противно, коли таку руду очистимо въ огни, то знову мати будемо чисте металичне желѣзо. Такй руды металичнй перетопюють ся въ великихъ пецахъ (гутахъ).

Руды якъ й чисти металѣ, можуть творити въ земли гнѣзда або жилы. Звычайно подыбати ихъ можна въ горахъ, бо найбôльше есть ихъ мѣжь гранитовыми, а взагалѣ огневыми скалами. Коли люде натрафять на такй металичнй жилы засновують копальню, до котрои провадять отворы, званй шибами. Руду выломлюють желѣзными друками або динамитомъ и вывозять еѣ пôдземными корыдорами до шибу, зъ вôдки тягне ихъ на верхъ винда.

Праця гôрникôвъ дуже небезпечна, бо працювати треба пôдъ землею при маленькихъ лямпочкахъ, въ задусѣ и вохкости; есть небезпечною зъ причины частого завалюваня ся склепѣнь, а особенно зъ причины выбуху пôдземныхъ газôвъ, котрй легко запалюють ся и нищать все довколя.

Крôмъ металѣвъ знаходять ся ще въ земли и иншй выкопы дуже цѣннй для людского ужитку, якъ пѣсковець, вапнянй камѣня, мармуръ, сѣрка, гипсъ, кухонна сôль и дорогй камѣня якъ діяментъ, рубины, шафиры, шмарагды и богато иншихъ.

X. Выкопы повсталй зъ рослинъ: торфъ, камѣнный вуголь, земна смола, нафта; про жерела нафты и вѣчнй огнѣ.

Земна шкаралупа не збудована лишь выключно зъ самыхъ мертвыхъ минералôвъ; въ складъ еи входять ще верствы скалъ, котрй завдячують свое походженє рослинамъ и звѣрятамъ, котрй колись жили на свѣтѣ.

Зъ рослинныхъ покладôвъ суть особенно важнй: торфъ, камѣнный вуголь и нафта.

Торфъ знають майже всѣ, бо неразъ его въ краю бачили. Въ богато околицяхъ по осушеню багна, копають той торфъ лопатами, сушать его, а опôсля вживають до паленя замѣсть дерева.— Що таке торфъ? На око выглядае, якъ чорнобура збита маса землѣ; однакъ коли приглянемось близше, то покаже ся, що есть зложена зъ навôвъ збутвѣлыхъ, звугленыхъ корѣнцѣвъ, бадыля и листкôвъ розличныхъ зелъ, а особенно моху, икй росли на тôмъ багнѣ. Тй рослины рôкъ рôчно завмяраютъ, опадають на дно трясивицѣ, творячи тамъ тонку верству чорного осаду, котрого можь бачити въ водѣ, коли всадимо и наразъ вытягнемо зъ дна кій або ногу. Черезъ сотки лѣтъ та верстовка рослинного осаду грубѣе, а за якихъ тысячи рокôвъ може утворити верству торфу на кôлька лôктѣвъ грубу. Въ декотрыхъ краяхъ торфъ становить важный и пожиточный опаловый матеріялъ. Знаючи, що торфъ складае ся зъ кусникôвъ рослинъ, не будемъ чудуватись, що може палитись.

Але ще нѣчимъ суть торфовиска въ порôвнаню зъ покладами камѣнного вугля, якй такъ численно знаходять ся въ розличныхъ околицяхъ землѣ, найчастѣйше помѣжь скалами илу, вапна и пѣскôвцями. Камѣнный вуголь знаный майже всюды, а вже подыбати его можна найбôльше въ Америцѣ въ Пенсильвеніи. Зъ чого повставъ камѣнный вуголь? Вôдповѣдь проста: зъ рослинъ. Колись передъ тысячами лѣтъ, въ тыхъ мѣсцяхъ, де нынѣ знаходять ся поклады вугля, тягнулись розлогй, багнистй рôвнины, порослй буйными лѣсами. Однакъ дивна рѣчь — тй лѣсы не складали ся зъ сосонъ, букôвъ, дубôвъ и иншихъ нынѣшныхъ деревъ, але зъ великихъ рослинъ, подôбныхъ до нашихъ папоротей, скрипôвъ. Дерева тыхъ первѣстныхъ лѣсôвъ валили ся однй на другихъ, якъ нынѣшнй мохи на торфовискахъ, бутвѣли, звугляли ся поволи; а громадячись такъ довгй тысячки лѣтъ, потворили грубй поклады. Зъ часомъ будьто черезъ повôльне знижуване землѣ, на котрôй рôсъ лѣсъ, чи черезъ яку велику повѣнь, тй поклады замулило, присыпало пѣскомъ и глиною, дôстали ся пôдъ воду; тамъ лежачи пôдъ гнетомъ землѣ и воды, звуглились до решты и вытворили збиту масу, котру нынѣ выкопуемо якъ камѣнный вуголь. — А мôгъ вуголь повстати ще и инакше: Якъ нынѣ пôдчасъ великихъ повѣней рѣки горячихъ краѣвъ, що мають буйну рослинность, несуть до моря тысячи пнѣвъ дерева, котрй зъ часомъ выповняють ся водою и падають на дно; такъ само мусѣло бути и колись. Зъ тыхъ затопленыхъ масъ дерева на морскôмъ днѣ творивъ ся также вуголь.

А знаете зъ вôдки дôйшли ученй до того, якъ выглядали дерева, зъ котрыхъ повставъ камѣнный вуголь? Они слѣдили тй илястй и вапнянй скалы, котрй лежать пôдъ и надъ покладомъ вугля. На тыхъ скалахъ знайшли они чимало заглублень, представляючихъ то листє тыхъ вугльородныхъ рослинъ, то ихъ пнѣ, кору и галузе. Природно, що знаки тыхъ рослинъ потворили ся тогдѣ, коли мягкій илъ або глина опадали на затопленый лѣсъ. Зъ часомъ илъ ствердъ

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Кливеландъ и Брайнъ.

(Гадки двохъ чѣльнѣйшихъ демократôвъ про теперѣшну вôйну, ей наслѣдки и охоту забрати Филипины и иншѝ краѣ).

Бувшій президентъ Кливеляндъ пôдчасъ урочистости закôнченя шкôльного року въ университетѣ (найвысша школа) въ Princeton, N. J. остерѣгавъ народъ передъ злишнымъ запаломъ до вôйны и забираню чужихъ земель. Ось змѣстъ его знаменитои бесѣды, выголошенои передъ численными слухачами:

„Американьскій народъ майже що денно попадае въ покусу вдавати ся въ особлившѝ пригоды. Нѣколи ще на насъ не находили такѝ покусы якъ теперь, коли намъ радять розширювати нашѣ границѣ далеко по-за сталу, американьску землю и будять въ насъ военнѝ, заборчѝ зобаганки. Я бачивъ разъ дуже пожиточну книжку пôдъ заголовкомъ: „Не чини того!“ Есть тамъ чимало рѣчей, котрыхъ не повиннѝ мы чинити. Йду за порадою тои книжки, если васъ перестережу передъ теперѣшными небеспеченьствами, котрѝ загрожують здоровлю и беспеченьству американьского горожанина.

Глубокѝ студія и розвага певно довели васъ до того высновку, що нашу державу утворено въ тôй цѣли, щобъ повставъ новый свѣтъ, новый народъ, опертый на самоуправѣ народу, котрого беспеченьство и добробытъ зависять вôдъ того, щобъ державъ ся зъ-далека вôдъ тыхъ сильокъ, въ котрѝ вмотуесь старый свѣтъ и вôдъ здобуваня заграничныхъ краѣвъ. Задачею нашои державы есть цивілізовати и розумно хôснувати зъ безмежныхъ американьскихъ просторôвъ, котрѝ припали намъ въ удѣлѣ. Теперь натомѣстъ декотрѝ радять намъ зречи ся тои такъ властивои политики, а ужити простои, а красной машинеріи нашои краевои самоуправы до здобуваня. Здобуваня за границею, неприроднѝ розширюваня границь и прилучуваня чужихъ краѣвъ, то небеспечне перекручоване нашого пôсланництва народного, а розсудокъ и історія учать, що такѝ перекручованя дуже згубно вплывають на правдиву рѣчь посполиту — згубнѣйше якъ непріятельскѝ войска.

По великôмъ, столѣтнôмъ розростѣ, въ другôмъ столѣтю нашого истнованя, маемо ще чимало міліонôвъ неуправнои землѣ. Въ виду нашихъ добычей въ минулыхъ часахъ и въ виду того, що маемо чинити, йдучи за засадами, що доси нами руководили, повиннѝ мы спытати себе: чи суть дѣйстно важнѝ причины змѣняти дотеперѣшне наше поступоване и чи справедливôсть, розсудокъ и конечнôсть, вымагають вôдъ насъ здобуваня новыхъ, далеко вôддаленыхъ просторôвъ?

На оправдане кажуть: Такѝ добычи суть конечнѝ якъ зарадчѝ средства военнѝ або средства осторожности. Але до теперь безнастанно и зъ гордостю запевнялисьмо, що не потребуемо провадити военъ та що великѝ войска и зброене суть непотрѣбнѝ для народу, котрого побѣды суть побѣдами спокою и котрый не потребуе лякатись вôйны длятого, бо стоить зъ далека вôдъ заграничныхъ вôдносинъ. Вôдваги и свѣтлыхъ, военныхъ прикметъ не бракне намъ нѣколи якъ про те свѣдчить наша минула история. Але теперь наше легковажене спокою и нагле замиловане до вôйны певно не причинять ся до ублагороднення нашого народного характеру.

По при свѣтлѝ стороны вôйны не забуваймо про еи гидки и страшнѝ стороны. Неспокôйный запалъ хочь есть симпатичный, однакъ небеспечный. Одушевлятись героичными чинами, се прикмета нашого народного характеру. Небеспечнѝ и смѣлѝ пригоды мають для насъ чимало принады. Жажда военнои славы, се мабудь загально-людска хиба. Запалъ воювати, хочь не дуже симпатичный, немовь вроджений правдивымъ Американцямъ.

Теперь трудно навѣть заниматись военнымъ пытанемъ, не наражаючись на хибне зрозумѣне. Однакъ не дасть ся заперечити, що зô становиска американьского горожаньства вôйну якъ таку, треба ненавидѣти, бо есть она ворожою нашому, народному истнованю, деморализуе наше народне призначене. Если такъ судите, то боронѣть сильно того переконаня. Хочь бы се назвали боязливостю, то прецѣнъ найдетесь въ добрôмъ товариствѣ. Нашѝ великѝ герои Грантъ, Шерманъ и Шериданъ, по домовôй вôйнѣ чули вôдразу до вôйны.

Славный нашъ адмиралъ Дюи, котрого чинъ пôдъ Манілою принесъ славу нашому краеви и збудивъ подивъ и одушевлене майже кождого, правдивого Американця, писавъ до своеи сестры въ хвили, коли въ чужôмъ портѣ дожидавъ приказу, покликуючого его на поле побѣды: „Вôйна есть чимсь страшнымъ и маймо надѣю, що знайдесь выхôдъ нерозпочинати еѣ.“

Суть впрочѣмъ случаѣ, котрѝ не лищь оправдують вôйну, але навѣть накладають обовязокъ провадити еѣ. Жадна держава не може ухилятись вôдъ вôйны, если те ухилюване ся грозить еи истнованю або пôдкопуе добро и законы народу або нищить людскôсть и цивілізацію. Далисьмо повномочіе тымъ, котрымъ повѣрилисьмо ведене нашихъ, публичныхъ справъ рѣшати про вôйну або спокôй; скоро освѣдчили ся за вôйною то мы якъ добрѝ патріоты мусимо еѣ вести. Въ вôйнѣ, котру теперь ведемо, не потребуемо побоюватись, щобъ американьска вôдвага не принесла намъ побѣды. Але скоро вôйна скôнчить ся, а мужество жовнѣрôвъ покрыесь славою, то будемо потребовати въ виду пытань, якѝ вôйна выкликала, великои, моральнои вôдваги, щобъ не датись унести одушевленю тріюмфу, поступити такъ честно, умѣрковано и розважно, якъ того вымагае вôдъ насъ правдиве, американьске почуте горожаньского обовязку.“

Въ тôй самôй справѣ вôдозвавъ ся на вôдкрытю выставы въ Омага, Неб. великій бесѣдникъ и политикъ В. Й. Брайнъ, якъ слѣдуе:

„Вôйна есть страшною, сполучена зъ трудами и терпѣнями. Поглочуе чимало людей и гроша. Та доки въ каждôмъ краю не запануе право и не загостить любовь въ кождôмъ серцю, правительства мусять хапатись силы якъ послѣдного средства. Якъ довго гнобитель есть глухимъ на голосъ слушности, такъ довго горожанинъ мусить врывыкати до стрѣльбы и шаблѣ. История оправдае становиско Сполученыхъ Державъ въ вôйнѣ зъ Испаніею. Кажучи се, надѣюсь, що людскѝ засады, котрѝ выкликали вôйну, будуть перестерѣганѝ и задержанѝ въ еи продовженю и закôнченю. Если бôй, розпочатый въ имя людскости мавъ бы перемѣнити ся въ вôйну заборчу, то стрѣнувъ бы насъ слушный осудъ, що до гипокризіи долучилисьмо ще пажерливôсть.

Чи-жь нашъ народный характеръ до тои степени ослабъ, що не моглибысьмо опертись покусѣ привлащеня собѣ першого кусника краю, котрый намъ всуваесь въ руки?“

Дальше Брайнъ остерѣгае Америку, щобъ не мѣшалась въ справы европейскѝ и азіятицкѝ. Противить ся забраню Филипинъ для себе, бо Сполученѝ Державы мають досить до дѣла на американьскôй пôвкули.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Scranton, Pa. 6. юлія 1898.

Хвальна Редакціе!

У насъ въ Скрантонъ робота иде дуже лихо; но за тое народъ тутъ дуже побожный, бо есть въ Скрантонъ ажь три рускихъ церквей. Двѣ церкви уніятскѝ, а одна православна, есть тутъ двохъ рускихъ священникôвъ о. Н. Ханатъ и о. В. Балогъ — до православнои церкви доѣжджае о. Гр. Грушка, котрый такъ сильно подвизается за православіе, а не радить о овцахъ своихъ ради спасенія душь ихъ — се явный досвѣдченный фактъ, котрого я наочнымъ свѣдкомъ бувъ. Дня 2. юлія, се есть въ суботу, бувъ я случайно зайшовъ до нашого краяна Матія Шарака, котрый утримуе салонъ въ Скрантонъ межи Русинами (а суть ту Русины переважно зъ Угорщины) Шаракъ есть такожь подвижникомъ православія до того еще ктиторомъ и создателемъ православного храма въ Скрантонъ, Па. Зайшовъ я, якъ высше сказано, бо чувъ, що ему приключило ся велике нещасте, бо 26. юнія, было се въ недѣлю по полудни, коли сынъ его Петро 9 лѣтный хлопець, вылѣзъ на дерево по пташачѝ гнѣзда и такъ нещастно упавъ зъ высокости дерева, що зломивъ собѣ каркъ, одну руку и ногу и такъ въ страшныхъ боляхъ по кôлька годинахъ вôддавъ Богу душу. Коли пôдходячи вже близько дома, где мешкае нашъ краянъ М. Шаракъ, наразъ почувъ звуки музыки и потôмъ танцѣвъ. Зъ початку не мôгъ я повѣрити, бо въ первыхъ знаючи краяна Шарака яко православного, не допущавъ до того, щобы православнѝ въ Петровôмъ постѣ гуляли, въ друге бувъ се великій ударъ смутку по поводу нещастного припадку, бо власне въ вôвторокъ, якъ менѣ розповѣдали 28. юнія вôдбувъ ся похоронъ у краяна. Отже носячи ся зъ тою думкою, ввôйшовъ я въ готель и поздоровивши, всѣхъ саме перше пытаю, що за люде такъ весело забавляють ся въ Петровцѣ? На се дôставъ я вôдповѣдь, що братство православне робить баль на дохôдъ своеи церкви. Я зъ того зачудувавъ ся еще бôльше и пытаюсь, чи православнѝ не мають Петрового поста? тажь, кажу, мы уніяты заховуемо Петрôвъ пôстъ, а православнѝ кажуть, що ихъ вѣра твердша и якъ-же то погодити? На се я дôставъ вôдповѣдь, що Америка „free country“, мы постили въ старôмъ краю, а по друге дались чути голосы зъ купы гуляючого народа, що кажуть: Чи вѣра хлѣба дасть? На се я здвигнувъ раменами и сказавъ лишь тôлько, що мы вѣру заховуемо, хоть уніяты, а вы православнѝ.

Димитрій Зарѣчнякъ.

Jersey City, N. J. 7. липня 1898.

Зъ Jersey City, N. J. пишуть намъ:

Великою радостію були переняти серця всѣхъ присутныхъ родичѣвъ и гостей, дня 4. липня, котрого то дня въ хорошо прибранôй гали читальнянôй, вôдбувъ ся испытъ дѣтей шкôльныхъ числомъ 50. Рано о 8 год. вôдправивъ нашъ отецъ духовный Службу Божу на интенцію дѣтей шкôльныхъ, а по полудни о год. ½6 зачавсь испытъ. Такъ родичѣ якъ и запрошенѝ гостѣ, тѣшили ся, коли чули, що дѣти ихъ такъ красно вôдповѣдали на пытаня зъ религіи, зъ писаня, читаня, рахункôвъ, а що найважнѣйше, що майже кожда дитина щось задеклямовала, чи то вершами, чи то прозою. На перемѣну спѣвали дѣти рускѝ народнѝ пѣсни будь поединчо будь всѣ разомъ. Громкѝ оплески посыпали ся, коли 5 лѣтный Иванъ Криницкій чисто вôдспѣвавъ самъ пѣсню „Сѣвъ воробчикъ.“ Но не дармо всѣ дѣти такъ хорошо списовали ся, бо при кôнци подоставали дуже хорошѝ надгороды пильности, а закôнченѝ „кендами.“ Нашъ отецъ духовный и члены комітету церковного, роздавали надгороды, а по имени выкликавъ п. Юрій Пôдсадочный, тут. дяко-учитель. За такъ хорошій успѣхи и въ такъ короткôмъ часѣ, належить ся головно щире признане и подяка згаданому учителеви нашому, котрый дотеперь майже безкорыстно учивъ дѣти и то зъ правдивымъ замилованемъ и пожертвованемъ. Не тôлько у насъ, але и такожь въ Yonkers, N. Y. п. Пôдсадочный потрудивъ ся, щобы нашихъ братôвъ научити кôлька хорошихъ пѣсень народныхъ.

Якъ зачуваемо, то основана читальня въ Yonkers розвивае ся хорошо; тамошнѝ нашѝ щирѝ браря у себе задумують вкоротцѣ впровадити въ жите руску школу, а дѣвчата свое дѣвоче братство.

Въ кôнци зазначую, що чей теперь такъ родичѣ, якъ тут. парохія, та братство бôльше займуть ся школою и покажуть, що тут, школа, а зъ нею освѣта дѣтей справдѣ лежить имъ на серци, бо тôлько тогды и „въ наше вôконце засвѣтить тутъ въ Америцѣ сонце.“

Сей першій испытъ остане на довго намъ всѣмъ въ милôй памяти, але-жь не забуваймо и бôльше памятаймо всѣ о нашôй роднôй школѣ!

УЧАСНИКЪ.

Гигіена або наука о здоровлю.

Щепленя и ихъ значѣне.

Нынѣ хочу побесѣдувати зъ читателями про щепленя и ихъ значѣне для здоровля. Треба знати, що щеплене и дезинфекція, се добутки новѣйшихъ часôвъ, бо до 19 столѣтя нѣчо ще про щеплене не знали. Зачну вôдъ щепленя вôспы, тому, що майже кождый зъ

на скалу, а вôдтискъ, якъ бувъ такъ и лишивъ ся. И мы нынѣ по тысячь лѣтахъ, дивлячись на тѝ вôдтиски, можемо собѣ уявити цѣлѝ лѣсы якѝ росли въ тôмъ часѣ, коли ще не було жадного слѣду чоловѣка на земли. Та не лишь зъ тыхъ вôдтискôвъ судити можемо про рослины, зъ якихъ повставъ камѣнный вуголь. Крôмъ того вугля, въ богато мѣсцяхъ подыбано поклады брунатного вугля, немовь бы лишь на вповъ звугленого; въ тôмъ брунатнôмъ вуглю знайшли цѣлѝ пнѣ, галузе и корѣне деревъ, котрѝ дали ему початокъ. Брунатный выголь повставъ значно пôзнѣйше вôдъ чорного и вытворивъ ся такожь зъ рослинъ вже подôбнѣйшихъ до нашихъ нынѣшнихъ деревъ, особенно шишковыхъ.

Камѣнный вуголь лежить въ земли все верствами або покладами. Мають они розличну грубôсть. Звѣстна рѣчь, що при выпалюваню вугля зъ дерева вытворюесь смола, терпентина и розличнѝ запальнѝ газы; такъ само мусѣло дѣятись при твореню ся камѣнного вугля.

Творили ся розличнѝ смолы, товщѣ и газы, котрѝ збирали ся въ глубинѣ землѣ въ прогалинахъ и ямахъ; тамъ суть они и доси, выдобуваючись деколи самѝ на уровень землѣ. Въ такій способъ мабуть повстала земна смола, звана асфальтомъ; нафтяна ропа, зъ котрои по очищеню одержуемо нафту; земный вôскъ и иншѝ. Въ богато околицяхъ землѣ нафтова ропа выдобувае ся на верхъ землѣ и творить ту нафтовѝ жерела, а навѣть озера зъ нафты; такъ есть въ пôвнôчнôй Америцѣ, въ Россіи на Кавказѣ, въ Галичинѣ и иншихъ мѣсцяхъ. Сверлуючи землю, робять штучнѝ жерела и керницѣ, выдобувають нафтяну ропу, очищують еѣ вôдъ смолы и иншои примѣшки и въ той способъ маемо нафту, котрою палимо.

Асфальтъ — тверда смола, котрои уживають до робленя гладкихъ хôдникôвъ, копають рôвножь въ земли. Въ Азіи есть велике озеро, зване мертвымъ моремъ, де асфальтъ выплывае зъ дна, застыгае на уровени воды и громадить ся на берегахъ. — Въ тыхъ околицяхъ, де суть жерела нафты, часто выдобувають ся зъ прогалинъ запальнѝ газы. Лучае ся, що разъ запаленый газъ не дае ся загасити и творить вѣчный огонь, выдобуваючій ся зъ глубины землѣ. На Кавказѣ се було причиною поганьскои религіи, основанôй на почести огня; побудовано тамъ святынѣ зъ олтарями и вежичками, до котрыхъ доходять проводами тѝ пôдземнѝ газы и палять ся тамъ на вершкахъ. Въ декотрыхъ мѣстахъ пôвнôчнои Америки тѝ природнѝ газы розпроваджують рурами по цѣлôмъ мѣстѣ, уживаючи ихъ до освѣтленя и огрѣваня домôвъ.

XI. Выкопы, що походять вôдъ звѣрятъ. Мушлѣ и иншѝ звѣрячѝ скорупы; скаменѣлости и выкопы звѣрятъ.

Перейдѣмъ теперь до выкопôвъ, котрымъ дали початокъ звѣрята — а есть ихъ велика сила. Мы згадували вже про мушлѣ морскихъ слимакôвъ, котрыхъ такъ часто можь подыбати въ вапняныхъ скалахъ. Если-бъ мы взяли до рукъ кусникъ вапнянои скалы, то показалось бы, що цѣлый той вапньовець складае ся зъ бôльшихъ и меншихъ мушель и скорупъ розличныхъ морскихъ звѣрятъ. Великѝ поклады вапняныхъ скалъ, що тягнуть ся на сотки миль, а грубѝ на десятки сяжнѣвъ, зложенѝ суть зъ такихъ лупинъ. Якъ мы вже пояснили, то суходолы, на котрыхъ тѝ скалы нынѣ спочивають, мусѣли довгѝ столѣтя бути колись морскимъ дномъ и тамъ зъ вôльна лупины зъ тыхъ морскихъ звѣрятъ громадились. Не все однакъ въ вапнянôмъ камѣню можь добачити тѝ лупинки. Въ морю жіе безчисленна сила звѣрятокъ, що мають тежь вапнянѝ лупинки на собѣ, але такъ малѝ, що ледве ихъ при побôльшаючôмъ шклѣ доглянути можна. Тѝ лупинки суть подѣркованѝ и зъ тыхъ лупинокъ творились на земли розличнѝ скалы и вапнянѝ поклады, знанѝ пôдъ назвою крейды. Та крейда, котрои вживаемо до писаня на таблици, есть споенемъ безчисленныхъ міліонôвъ невидимыхъ лупинъ звѣрятокъ, якѝ передъ тысячками лѣтъ плавали собѣ свобôдно по тогдѣшнôмъ морю.

Якъ тѝ маленькѝ звѣрятка зъ дѣркованою лупиною дали початокъ покладамъ крейды, такъ знову иншѝ, рôвно-жь мали ества, посѣдаючи кремѣнну лупину, въ такій самъ способъ причинили ся до повстаня кремѣнныхъ скалъ, пр. звычайного кремѣня и трыплѣ. Крôмъ скорупъ знаходять ся ще въ земли й иншѝ слѣды и останки звѣрятъ, котрѝ — хочь не творять грубыхъ покладôвъ и порозкидуванѝ суть въ земли — однакъ не менше суть цѣкавѝ для насъ. И такъ, въ твердыхъ илахъ, глиняныхъ табличкахъ, пѣсковцяхъ и вапнякахъ стрѣчаемо численнѝ слѣды давныхъ звѣрятъ. Повстали они подôбно якъ й знаки вôдъ рослинъ. Звѣря падало на плясте дно воды або грузнуло въ прибережнôмъ намулѣ; злѣплене зъ нимъ, гнило поволи, псувало ся, але въ твердѣючôмъ намулѣ лишалась зъ него форма, котра переховалась на вѣки. Подôбныхъ формъ знаходимо богато. Суть мѣжь ними формы ракôвъ, хробакôвъ, слимакôвъ, рыбъ, змієвъ, ящôрокъ, птахôвъ и иншихъ звѣрятъ. Формы тѝ або скаменѣлости звѣрятъ суть немовь камѣнными таблицями, на котрыхъ сама природа лишила слѣды житя, яке колись пановало на земли. Немовь для доповненя тыхъ скаменѣлостей, въ богато мѣсцяхъ въ пѣскахъ, глинѣ, торфахъ и илахъ, стрѣчаемо чимало костей, а навѣть цѣлѝ шкелеты звѣрятъ. Кôлько жь то разôвъ при копаню глубокихъ керницъ, ровôвъ, фундаментôвъ, при розкопуваню торфовискъ и тымъ подôбныхъ роботахъ знаходимо якусь чудну кôсть; або великій лобъ, особлившій зубъ, жебра и т. д. Для чоловѣка, що на тôмъ не дуже розумѣе ся, всѣ тѝ выкопы не мають жаднои вартости: для ученого се неоцѣненѝ скарбы. Зъ тыхъ костей ученый зложить собѣ цѣле звѣря; его великôсть, подобу, способъ житя: а такъ немовь въ мысли воскресить давный свѣтъ, повный невысказаныхъ чудесъ.

(Дальше буде).

насъ мае щеплену на руцѣ, а тымъ самымъ кождому зъ насъ звѣстна. Якъ я вже сказавъ, до 19 столѣтя, помимо того, що вôспа лютилась въ усѣхъ сторонахъ въ видѣ пошести и забирала въ могилу що денно сотки тысячь людей, не перебираючи нѣ въ чôмъ, однакъ про еи щеплене не знали. Ажь въ бѣжучôмъ столѣтю, завдяки ученымъ лѣкарямъ, штучне щеплене вôспы малымъ дѣтямъ, стало закономъ всѣхъ больше цивилизованыхъ державъ и щобъ мати въ тôмъ певнôсть, правительства заборонили принимати до школъ нещепленыхъ дѣтей. И справдѣ, зъ той поры, пошесть вôспы стала чимъ разъ притихати, а въ теперѣшну пору, коли щеплять вôспу, не только по мѣстахъ, а и по селахъ, пошесть вôспы — досить рѣдке явище, а навѣть мало хто теперь самъ занепадае тою недугою. Однымъ словомъ, та страшна вôспа, що вганяла въ могилу только людей, котра ранила и опоганювала людей, приневоленыхъ носити еи страшне пятно на собѣ цѣле житє въ видѣ ямокъ на лици и цѣломъ тѣлѣ, теперь не есть вже небеспечною, а коли хто разъ защепленый, то вôнъ вже не боить ся заразы то есть: его организмъ стаесь вôдпорнымъ на заразу. Бувъ часъ, що вôдъ недужихъ вôспою, сторонили мовь вôдъ прокаженыхъ, бо досить було бути въ комнатѣ, де лежавъ недужый и вôддыхати якійсь часъ тымъ воздухомъ, щобъ й самому заразити ся и впасти жертвою страшнои заразы. Ось чому такй недужй здавались на Божу волю, бо нѣхто не важивъ ся коло нихъ ходити, а лѣкарѣ вôдказували своеи помочи. Однакъ теперь мы пѣклуемось недужими и лѣчимо ихъ безъ найменчого страха заразити ся, знаючи, що маемо щеплену вôспу. Що до самого щепленя вôспы, то оно полягае въ тôмъ, що мы беремо трохи лимфы (матеріи) вôдъ дѣтины, котрôй свѣжо защеплена вôспа, або вôдъ животного пр. телятка, котрому мы штучно защеплюемо вôспу, а опôсля щепимо нею здорову дѣтину. Та лимфа, завдяки еи слабои ѣдкости, не такъ сильно вплывае на организмъ, якъ правдива вôспа и черезъ те дасть можнôсть крови и цѣлому людскому организмови привыкнути до тои ѣдкости, такъ, що по кôлькохъ дняхъ дѣтина защеплена вôспою, стае опôсля вôдпорною на заразу, т. е. другими словами, завдяки тому, що организмъ привыкае до даного яду, вôнъ не принимае его вже больше опôсля и стае на стôлько вôдпорнымъ, що зараза данои недуги вже больше его не чепить ся.

Кажуть загально, що вôдпорнôсть проти вôспы, пôсля штучного еи защепленя лимфою, тревае лишь 7 лѣтъ, а потому треба бы для большого беспеченьства взглядно кождыхъ 7 лѣтъ повтаряти щеплене на всѣхъ людяхъ, чого однакъ не робять, бо якъ показавъ досвѣдъ, що и старе защеплене по большôй части охороняе организмъ вôдъ заразы на цѣле житє. Однакъ, если бы въ якôй околици появилась вôспа, то всѣ люде повинни для большого беспеченьства датись щепити, помимо того, що вже разъ въ дѣтиньствѣ були щеплени. Зъ того, надѣюсь, читателѣ поняли, якъ важнымъ есть щеплене вôспы, а при тôмъ раджу матерямъ не забувати на те и не вôдкладувати на пôзнѣйше щепити дѣтямъ вôспу, а спѣшити зъ тымъ до лѣкаря якъ можна найскорше, бо въ противнôмъ случаю они выставляють дѣтину на небеспеченьство заразы тымъ недугомъ, а дуже часто на смерть. Треба все щепити дѣти въ першôмъ роцѣ ихъ житя, найпôзнѣйше въ другôмъ, при чôмъ запримѣчу, що найвôдповѣднѣйша на те весна, коли вôспа дуже добре пріймае ся и не такъ дуже мучить дѣтей. — Про иншй щепленя пôзнѣйше.

Д-ръ С. Блюмбергъ.

НОВИНКИ.

— Смѣхъ порывае кождого здоровомыслячого чоловѣка, коли въ ч. 12. „Свѣта" сирѣчь „темноты" читае ся: „Сего року въ Россіи сподѣють ся хорошихъ жнивъ. Емиграція въ Преамурскій край есть дуже оживлена. Уже и кôлькомъ галицкимъ родинамъ удало ся дôстати туда"... При кôнци читаємо: „Русскій царь подаровавъ христ. жителямъ Криты 700 мѣшкôвъ муки."

Но послухайте добрй люде, що пише нѣм. ню йорска часопись „Morgen Journal" зъ д. 6. с. м., ч. 2866 на пôдставѣ урядовыхъ датъ статистичныхъ: „Въ р. 1892 задля неурожаю въ Россіи умерло 697 тысячь осôбъ зъ голоду, а коли почислимо всѣ жертвы до другои половины 1891, въ 1892 и зъ першои половины 1893 р. разомъ, то за той часъ дволѣтный умерло въ Россіи зъ голоду 1 міліонъ людей. Тай сего р. 1898 голодъ на добре розпаношивъ ся въ Россіи. Краєвого збôжа тамъ вже давно не стало. Зарôбкôвъ нема жадныхъ особливо по селахъ, а цѣна збôжа теперь пôдскочила въ четверо. Пошите соломяне обдирають и дають ѣсти голоднôй худобѣ. Селяне въ головнôй части не мали насѣня такъ въ осени якъ и на весну, почавши вôдъ вересня 1897 р. прим. въ ґуберніи кавказкôй отворено для голодныхъ селянъ кухнѣ, въ котрыхъ выдають за дармо обѣды. Голоднй селяне неразъ больше нѣжь 8 кільометрôвъ мусять ити, абы бодай покрѣпити свôй голодный жолудокъ якою небудь стравою разъ на пару днѣвъ. Учителѣ народнй находять ся въ великôй нуждѣ. Рядъ россійскій немае силы запобѣгчи великôй нуждѣ и голодови свого народу". — Чи жь не есть смѣхъ пускати баньки мыдлянй про рай въ Россіи, якъ се робить найманый (за рублѣ) „Свѣтъ" и хвалити царя за кôлька мѣшкôвъ муки? Отъ лучше бувъ бы царь зробивъ, кобы „Свѣтови" бувъ приславъ трохи „олѣю", то може не туманивъ бы такъ людей, особливо ту въ вôльнôй Америцѣ... Мы Русины не узнаемо и не потребуемо въ Америцѣ жадныхъ царôвъ анѣ ихъ кнутôвъ. Днесь Америка боре ся за свободу для чужихъ, якъ на Кубѣ, Филипинахъ, бо для своихъ народôвъ вже давно выборола. Лише запроданый редакторъ „Темноты" за рублѣ, баламутить нашъ народъ и тягне его до кнута и цареславія. Если вамъ п. редакторъ такъ подобае ся Россія, то чому не выемігруете звôдси до Россіи?!

Нецареславный.

Страшне нещастє

Французкій корабель „Ля Бурженъ" затонувъ на атлянтійскôмъ океанѣ, ударемый середъ мраки другимъ англійскимъ кораблемъ. „Ля Бурженъ" выплынувъ зъ Ню Йорку въ суботу дня 3. липня, везучи зъ собою 220 подорожныхъ першои и другои клясы и 297 въ „цвішендеку", разомъ 517 подорожныхъ. Офіцерôвъ було 11, морякôвъ 222. Всѣ подорожнй першои клясы, всѣ офіцеры на своихъ становискахъ и всѣ женщины утонули. 11 подорожныхъ другои клясы, 51 зъ „цвішендеку" и 104 (!!) зъ корабельнои прислуги, разомъ 166 уратували ся. Се сухій бюлетинъ свѣжихъ жертвъ атлянтійского океану. Только людей, середъ страшнои муки, новôльнои, а певнои смерти, только молодыхъ, богатыхъ Американôвъ и Французôвъ, що ѣхали до Европы, знайшли смерть въ холоднôмъ, мокрôмъ гробѣ океану. Жѣнки, матеры и свояки потонувшихъ, залягали бюра корабельного товариства въ Парижу и Ню Йорку, щобъ учути засудъ смерти своихъ найдорожшихъ. Фактъ той проймае грозою кождого чоловѣка, та нѣчо безъ причины. Бракъ карности мѣжь моряками и незручности не могли заступити вôдваги и геройскои смерти капитана корабля, що згинувъ вразъ зъ жертвами на своимъ становиску, котрый дававъ приказы спущати ратунковй судна и забирати до нихъ вперѣдъ женщины и дѣти. Моряки не спущали всѣхъ суденъ, а ратували ся перше самй, а жѣнки, що хотѣли вскѣдати, спыхали въ воду веслами, а навѣть вôдтинали шнуры причепленй до судна, до котрыхъ поприченлялись женщины. То правдиве, друге выдане пожару павильону выставового въ Парижу, де по трупахъ женщинъ панки торували собѣ дорогу до утечи. Бракъ карности и вправы, можна закинути майже всѣмъ корабельнымъ товариствамъ. Въ 5 хвиляхъ повиннй вже бути всѣ ратунковй судна на морю, а при „Ля Бурженъ" середъ дикои суматохи, чотыри судна зовсѣмъ не спущено, пять вывернулось, а до прочихъ повсѣдали моряки. Не бракъ було вôдваги и зимнои крови тремъ католицкимъ священникамъ, котрй згинули послѣднй, даючи всѣмъ загальне розрѣшене. Французкій президентъ Форь телеграфувавъ сейчасъ до корабельного товарпства, высказуючи свôй жаль по поводу смерти французко-американьскихъ родинъ.

Запрошенє

Отсимъ повѣдомляе ся нашихъ рускихъ людей въ штейтѣ Connecticut и околици, що дня 24. юлія с. р. вôдбуде ся въ Ansonia, Conn. посвячене одинокои тамъ рускои церкви. Всѣ, хто лишь въ той день мôгъ бы прибути, най не пожалуе труду.

Прилученє гавайскихъ островôвъ до Спол. Державъ.

Вже давно вела ся суперечка въ конгресѣ Сполуч. Державъ, чи приняти островы гавайскй до спôлки, чи нѣ. Ажь тыми днями конгресъ ухваливъ приняти ихъ, а президентъ ухвалу пôдписавъ. Гавайскй островы лежать на спокôйнôмъ океанѣ на заходъ вôдъ Санъ Франциско.

Весела война.

Злодѣйскй островы або Лядроны, положенй на спокôйнôмъ океанѣ, на всходъ вôдъ филипиньскихъ островôвъ належали також до Ишпаніи, а заняте тыхъ островôвъ Американцями вôдбуло ся въ досить смѣшный способъ. На тыхъ островахъ не знали зовсѣмъ про вôйну. Коли дня 21. червня американскій корабель пôдъѣхавъ пôдъ ихъ мѣсто, капитанъ давъ кôлька слѣпыхъ выстрѣлôвъ на знакъ, щобъ пôддали ся. Однакъ на те не одержавъ жаднои вôдповѣди, а ишпанска хоругвъ повѣвала дальше надъ мѣстомъ. Коли заходили въ голову, щобы мала означати та мовчанка, зъ полудня приплыло судномъ двохъ ишпанскихъ офіцирôвъ зъ ишпанскою хоругвою и тамъ дуже чемно освѣдчили амер. капитанови, що губернаторъ дякуе за поздоровлене ишпанскои фляги, а заразомъ перепрашае, що не можуть поздоровити выстрѣлами амер. фляги, бо не мають анѣ одробины пороху. Помѣжь Американцями повстала веселôсть и ледве пояснено ишпанскимъ офіцерамъ, що вже вôдъ двохъ мѣсяцѣвъ оба краѣ воюють та що приѣхали забрати тй островы. Крôмъ того послали Американцѣ до губернатора, щобъ прибувъ до нихъ и пôддавъ ся зъ цѣлою залогою, але той не вѣривъ, що есть вôйна, звинявъ ся, що не може прибути, бо се забороняе право, але слѣдуючого дня пріиме Американцѣвъ у себе якъ найгостиннѣйше. Ажь другимъ посламъ удалось переконати губернатора про вôйну и перевезено его зъ цѣлою залогою на америк. корабель, а кôлькадесять морякôвъ зняли ишпанску флягу, а завѣсили американску. Краеве войско дуже втѣшило ся тою перемѣною, а коли дали имъ ѣсти и обдарували ихъ, сейчасъ повôдтинали ишпанскй гузики и роздали ихъ вразъ зъ оружіемъ помѣжь Американôвъ, котрй позабирали собѣ все на памятку. Лядроньчики не мають понятя, хто суть тй новоприбувшй, але бачуть, що суть богатй и не зле зъ ними обходять ся, тѣшать ся зъ тои перемѣны.

Именины

Дня 6. липня въ день св. Іоана Хрестителя, нашъ рускій патріотъ Иванъ Глова, зъ Excelsior, Pa. праздновавъ сей день своихъ именинъ. Досить споре число его знакомыхъ мѣжь ними о. Ст. Макарь, о. Ив. Констанкевичь, Е. Матросовъ (гр. Лелива), Ю. Копыстяньскій, М. Колодѣй и М. Бачиньскій зъ Shamokin, Pa. навѣдались до его дому, щобъ тамъ зложити ему сердечнй благожеланя щастя и здоровля. Гостѣ забавлялись пару годинъ дуже весело, горячо спорячи про нашй рускй справы. Розумѣесь, що при такôй веселôй нагодѣ не обôйшлось безъ нашихъ рускихъ пѣсень. Мы зô своеи стороны желаемо ще разъ п. Ив. Гловѣ здоровля и вытревалости — бодай такй ревнй и щирй Русины родились на камени!

Важне для робôтникôвъ.

Слѣдуючого тыждня, мають зачати роботу на великôй бресѣ въ Центреліи, Пенн. коло Мт. Кармель. Въ той мѣсцевости не було роботы за два роки, тожь не дивота, що така мила вѣсть втѣшила дуже безробôтныхъ рускихъ людей.

Бачнôсть!

Дня 16. юлія въ суботу, вôдбуде ся великій пікнікъ въ Мт. Кармель, Пенн. на подвôрю нашого Русина-готельника Алексія Галабурды. Всѣ Русины зъ мѣста и околицѣ, повиннй тамъ явитись, бо доходъ зъ забавы призначеный на мѣсцеву руску церковь.

Борба когутôвъ.

Що край, то обычай. Мають въ старôмъ краю великй паны кôньскй перегоны, що становлять у нихъ найбольшій спортъ, мае Ишпанія свои борбы быкôвъ, мае и Куба свои борбы когутôвъ. Въ той цѣли веде ся у нихъ систематична годôвля специяльнои расы тыхъ птицъ. Въ дни борбы носять когуты барвы своихъ властителѣвъ. Борбы вôдбувають ся въ малыхъ циркахъ зъ дощокъ, збудованыхъ въ видѣ амфітеатру. Бѣля цирку товплять ся юрбы аматорôвъ когутячого спорту зъ когутами на рукахъ. Въ цирку борють ся лише добôрнй оказы. Арену, замѣтають старанно и высыпають пѣскомъ. Властителѣ когутôвъ клякають на арену и зъ трудомъ придержують птицѣ, що рвуть ся до борбы. Середъ товпы стають заклады: — „Пять дукатôвъ за Ишпанця!" — „Пятьдесять пезосъ на Анґлійця!" — „Беру сѣрого!" — „Остаю при жовтôмъ!" — Кôлькасôть грудей выдае дикй оклики. Тишина — когутôвъ пущено. Видѣли вы коли бôйку двохъ когутôвъ на подвôрю? Певно хотѣлисьте сейчасъ ихъ розôгнати. Але та бôйка є лише играшкою въ порôвнаню зъ тою борбою противникôвъ тресованыхъ, штучно дразненыхъ и доведеныхъ до скаженности. Вже при першихъ ударахъ ихъ дзюбôвъ летить пѣре и плыне кровь. По кôлькохъ минутахъ на аренѣ кидають ся на себе двѣ масы окровавленого, пошарпаного мяса. Вкôнци падають, вычерпанй зъ силъ, оденъ коло другого. Теперь беруть ихъ послугачѣ т. зв. galleros, высысають раны и заливають горѣвкою и перцемъ. Ґалерія зъ верескомъ домагае ся, щобы когутôвъ пустили до новои борбы. Птицѣ кидають ся знову на себе, доки оденъ зъ нихъ не упаде мертвый. Побѣдника обносить навколо арены и кладуть у стôпъ найкрасшои Кубанки, котру выбирають королевою сего торжества. Такъ когуты боруть ся и гинуть на честь своихъ королевыхъ. Нема на Кубѣ такъ лихого села, котре бы въ недѣлю не устроювало собѣ того когутячого спорту.

— Дня 12. червня приѣхало до Winnipeg 817 осôбъ зъ Галичины и зъ Буковины. Ихъ порозмѣщовано по кольоніяхъ: Edmonton, Yorkton, Dauphin, Snartburn, Pleasant Home и Fish Crick. — Дня 4. с. м. приѣхало 43 осôбъ зъ Галичины via New York до Montreal и звôдси на другій день выѣхали до Winnipeg. Агентъ Нодари звабивъ людей до Ґенуи и нужденнымъ италійскимъ кораблемъ вôдôславъ до Ню Йорку. Только 29 днѣвъ плывали небораки по морю. Скôлько часу, скôлько гроша пôшло марно. — Незадовго про ту експедицію больше напишу.

Н. Дмитрôвъ.

Подяка.

Въ имени пітсбурскихъ Русинôвъ, маю честь сердечно подякувати товариству для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ въ Самборѣ за надôсланй намъ товары. Ризы подобались всѣмъ надзвычайно, за ту прекрасну, тревалу матерію и старанну роботу цѣна, яку заплатилисьмо, замала. Коли то товариство таке солидне, то на другій рôкъ мусить оно мати 5000 такихъ замовленъ.

Пітсбургъ 7. юлія 1898.
О. М. СТЕФАНОВИЧЪ.

— РЕДАКЦІЯ „Свободы" уповажнила ч. Миколу Михальского зъ Jersey City, N. J. колектовати за газету въ той мѣсцевости.

ПРИТЧА ПРО ЖИТЄ.

Було се въ Индіи.
Степомъ безлюднымъ
Йшовъ чоловѣкъ. И вразъ напавъ на него
Голодный левъ. Побачивши звѣрюку
Ще зъ далека, почувши рыкъ еи,
Почавъ тѣкати чоловѣкъ що духу.
Тѣкаючи наскочивъ вôнъ наразъ
На глибоченну балку. Не було
Часу вертатись, не було де скрытись,
А звѣръ вже близько. Бачить чоловѣкъ,
Що зо стѣны безоднѣ, зо стрѣмкого
Скального обрыву худа берѣзка
Въ щѣлинѣ выросла й вершокъ зеленый
По надъ безодню къ сонцю пôднимае.
Не довго думаючи вôнъ чепивъ ся
За ту берѣзку; держачись руками
За пень еи, повисъ надъ гирломъ темнымъ,
Ажь поки бовтаючи тамъ ногами
На щось твердого крихту не оперъ ся.
Тодѣ ажь вôдôтхнувъ и дрожь смертельна
По троха втихла. И почавъ тодѣ
Сѣрома озирати ся довкола,
Де вôнъ и що зъ нимъ?
Першій виркъ его
Впавъ на корѣне деревця, що въ ньому
Була его единая опора.
Що за притичина? Глядить: двѣ мыши,
Одна бѣлява, друга чорна, пильно,
Запопадно и ненастанно й прудко
Грызуть корѣне того деревця,
Лапками землю порпають, працюють
Немовь нанятй, щобъ его пôдпору
Пôдгрызти, пôдкопати, повалити.
И похололо въ того чоловѣка
На серци, бо въ тôй хвили левъ розжертый
Надбѣгъ надъ пропасть и его побачивъ
И лютымъ ревомъ вôдгомôнъ збудивъ.
Не могъ его дôстати, але люто
Глядѣвъ зъ горы, скакавъ и землю грызъ
Ждучи, ажь вôнъ у гору знов пôдлѣзе.
И глянувъ въ низъ у пропасть чоловѣкъ.
И бачить, що на днѣ тіеи балки
Страшна гадюка веть ся и широко
Пащеку разнимае, жде лише,
Щобъ вôнъ упавъ для неѣ на поталу.
Померкло въ головѣ у чоловѣка,
За серце стисло и холоднымъ потомъ
Все тѣло облилось.
Та вразъ почувъ,
Що те, о що оперъ вôнъ ноги, якось
Ворушить ся. Зирнувъ, ажь пробô! се
Гадюка звита въ клубокъ, що въ щѣлинѣ
Дрôмала. Радъ бувъ скрикнуть чоловѣкъ,
Та голосъ въ горлѣ задушивъ перелякъ.
Радъ бувъ молить ся, та трѣвога вбила.
Побожну думку. Наче трупъ холодный
Вôнъ висѣвъ, певный, що въ найбôльшôй хвили
Корѣне мыши пôдгрызуть, гадюка
У ногу вкусить, силъ его не стане,
И въ низъ вôнъ упаде змиѣ въ пащеку.
А въ тôмъ — о диво! На гилькахъ берѣзки
Побачивъ той нещасный чоловѣкъ
Гнѣздо чмелѣвъ. У щѣльнику малому
Було тамъ троха меду, а чмелѣ
Всѣ полетѣли въ поле за пожиткомъ.
И закортѣло чоловѣка того
Покушать меду. Вôнъ всѣхъ силъ добувъ,
Пôднявъ ся троха въ гору и устами
Досяга щѣльникъ и ссать его почавъ.
И вразъ немовь рукою вôдняло
Ему вôдъ серця. Солодощѣ меду
Заставили его про все забути:
Про льва, що вывъ ему надъ головою,
Про мыши, що его пôдпору грызли,
И про дракона, що въ низу грозивъ,
И про гадюку, що у стôпъ сычала.
Про все, про все забувъ той чоловѣкъ,
Найшовши на тыхъ краплинахъ медовыхъ
Несказану, высоку роскôшь раю.
Ґотама Будда, Азіи свѣтило,
Очима духа бачивъ сю пригоду
И своимъ вѣрнымъ такъ про неѣ мовивъ:
„Сей чоловѣкъ, браты, то кождый зъ насъ.
Жите важке. пригода намъ ворожа
И тысячѣ пригодъ и небезпекъ
Зъ усѣхъ боковъ усе насъ окружають,
Якъ того мужа, що тамъ въ балцѣ висѣвъ.
Голодный левъ надъ нами, то е смерть;
Драконъ въ низу, то вѣчне забуте,
Що кождого нагрожуесь пожерти.
А мыши, чорна й бѣла — день и нôчь,
Що ненастанно вѣкъ нашъ пôдгрызають.
А та гадюка пôдъ ногами, братя,
То наше власне тѣло, непостôйне,
Слабе и хоре, що намъ въ кождôй хвили
На завсѣгды вôдмовить може службы.
А та берѣзка, за яку вчепившись
Мѣркуемо спасти ся вôдъ заглады,
Се людска память — щири, та коротка
Нема намъ выходу изъ того горя,
Нема ратунку. Та одно лишь намъ
Лишилось, те, чого нѣяка сила,
Нѣяка намъ пригода взять не може:
Се чиста роскôшь братнои любови,
Се той чудовый мѣдъ, якого крапля
Розширюе жите людске въ безмѣръ,
Пôдносить душу по надъ всю трѣвогу,
Надъ всю турботу изъ за дѣлъ минущихъ —
Въ просторы повнй свѣтла и свободы,
Хапайте скваппо краплѣ тй, браты!
Бо лишь въ тому, що серце ваше чуе,
Чимъ груди повнй, чимъ душа живе,
У роскошѣ, любови и бажаня,
Въ братерствѣ, у надѣѣ, у змаганю
До высшихъ, чистыхъ цѣлей е вашъ рай."

Ив. Франко.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— И —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ.
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ YONKERS

Лазоря Сиротяка,
48 Washington str.
YONKERS, N. Y.

Хто не знае Лазоря Сиротяка? Вôнъ мае красно зарядженый сторъ, гросерню и бучерню. Посылае грошѣ до старого краю на всѣ части свѣта, скоро, таньо и безпечно. Продае такожь шифкарты на всѣ лініи. Хто изъ землякôвъ хотѣвъ бы вôдъѣхати до старого краю, нехай зайде по дорозѣ до Сиротяка и купить собѣ шифкарту у него а вôнъ вôдпровадить его ажь на шифъ.

На що давати ся здерати жидôвскимъ агентамъ по Ню Йорку? Йдѣть до свого!

Dr. F. J. Meek

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякй хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

СЛАВЯНЬСКІЙ САЛЬОНЪ.

Викторъ Вилюшь,
104 Morris str.
JERSEY CITY, N. J.

Поручае свôй густовно уряджений сальонъ землякамъ. Все свѣжй напитки а то: пиво рôжнородного сорта, якъ Lageer, пільзнеръ (импортованый зъ краю). Rochester, Ale, віска, темперь и лѣкеры найлучшого рода, вина дуже добрй, краевй и заграничнй и всѣ мінеральнй воды, добрй цигара. Есть тамъ Pool Room (простора и хороша вôдновлена білярдова саля — на мітинги и забавы).

Услуга чемна и солідна. — Шклянки велики помимо дорожнѣ.

Руска бучерня.

— Russian Meat Market —
OLYPHANT, PA.
КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей рускй господинѣ, чи не перестанете вы вже разъ купувати у чужихъ? Та по що тягати ся за чужими, коли у свого Русина такъ само всего дôстати можна. А отъ погляньте! Тажь въ Олифантѣ есть вашъ рускій бучеръ Кузьма Свала. Мае вôнъ свѣже, добре, тане мясо всякого рода. Розвозить въ часъ и пунктуально. Ану-жь зайдѣть до него и попробуйте вôдъ него куповати мясо, а певно не пожалуете!

Dr. S. Blumberg,

1707 Carson str.
Pittsburg, Pa.

Кождый то знае, що въ Америцѣ шукають за такимъ докторомъ, котрый покôнчивъ свои науки въ старôмъ краю. Д-ръ Блюмбергъ вывчивъ ся за лѣкаря на университетѣ въ Варшавѣ, а зложивши испытъ державный въ Филядельфіи осѣвъ въ Питсбургу. Дуже добрый докторъ. Розмовити ся можна по руски, англійски, нѣмецки и польски. — Якъ хорый зайде до него, заразъ выздоровѣе!

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.

TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечери.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солідна.

Особнй покоѣ для родинъ. — Найлучшй вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручае ся всѣмъ сю реставрацію, а передовсѣмъ приѣзднымъ.

Пишучій сей адвертайсментъ ручить за Тромейтера.

УВАЖАЙТЕ, БО И ТО ВАЖНЕ!

Хто бы мавъ деяке право най не ходить по покутныхъ жидôвскихъ. такъ званыхъ тлумачахъ, але най удасть ся до правдивого адвоката Виляма Воколека, въ Скрентонѣ. Вôнъ залагоджуе всякй справы въ кортѣ, а и сторокраевй и зъ нимъ можна розмовити ся по руски.

Адресъ его такій:

W. Vokolek
ATTORNEY AT LAW.
502 Lackawanna Ave.
COR. WASHINGTON AVE.
Scranton, Pa.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрѣбнй рѣчи до житя, якъ такожь убраня майнерскй и звычайнй можна купити.

Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и беспечно

Продае шіфкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 показуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $2000.

Заряджае нимъ:

Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA
ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Выраблае 25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenia „LAUER BREWING CO." есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгды однои и тои самои доброты и пріемного смаку и есть споряджане пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.

Выраблае въ найлѣпшôмъ ґатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсты и приватнй родины повиннй замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала ему спосôбность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае такожъ свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добри и помôчни лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса!

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае также корчи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

СВОЙ ДО СВОГО

Єфремъ Лучковецъ.
E. INDEPENDENCE near VINE STR.
въ Шамокінъ, Па.
— РУСКІЙ ГОТЕЛЬ. —

Чистенькій тамъ готель зô всякими выгодами. Пиво, вино, віска, темперъ и другй напоѣ все свѣжй и найлѣпшого ґатунку. Услуга чемна и солідна. Склянки великй и малй пôсля вподобы.

Люде! Вже часъ покинути чужихъ, а пора вже себе самыхъ пôдпомагати.

Юліянъ Копыстяньскій

(JULIAN KOPYSCIANSKI)
420 W. Pine st.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Первородный сальонъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки доскональй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

J. LIACHOWICZ

(І. Ляховичь)
425 Shamokin st.
ШАМОКИНЪ, ПА.

Польско-литевскій зеґармістръ и ювілеръ

Всяки направы зегарковъ выконуе точно, таньо и въ короткôмъ часѣ и за направу гварантуе. — Мае на складѣ великій выбôръ зигарковъ золотыхъ и срѣбныхъ по дешевой цѣнѣ, и за доброту кождого зигарка гварантуе.

Обручки слюбни, якъ хто купуе дôстае въ подарунку гарный будзѣкъ.

Стѣннй зеґары дае на выплатъ.

O. Murdza & Bro's

46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотреный въ найлѣпшй товары, спроваджованй впростъ зъ найпершихъ складôвъ. — Майже всѣхъ Русинôвъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живности. Продае такожь одяга майнерскй и посылае грошѣ до старого краю таньо, точно, скоро и беспечно.

Свôй до свого — а до чужого не пхай ся. Жидôвъ оминайте зъ далека!

Гаврілъ Малиникъ

Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замовляйте у свого!

William D. Chmilewski,

231 E. Centre str.
SHENANDOAH, PA.

Панове сальоністы зъ Шенадорь и всѣ, що хочете набути для себе віски, пива темперу въ бôльшôй скôльности, зайдѣть до В. Хмѣльовского и замовляйте напитки у него. — Най не заробляють зъ васъ чужй, дайте заробити свому, божь Хмѣльовскій честный и справедливый чоловѣкъ — „Свободу" пренумеруе.

Купуйте у него!

Читайте и уважайте.

Стань и огляни всѣ возы для бучерôвъ, гросерникôвъ, голсельникôвъ (до розвоженя пива) и розличнй другй, робленй зъ найлѣпшого матеріялу и найлѣпшои роботы.

Головне ковальство

Специяльно выробляють ся желѣзнй плоты, и обгороджепя надгробникôвъ.

J. B. Zimmerman
Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

THOMAS A. ULIACKAS & JOSEPH RAYTKIEWICZ

436 Cherry str.
SHENANDOAH PA.

Гей темперансы, читайте. Хто зъ васъ хоче дôстати доброго темперу и вайсъ бір-у въ бутелькахъ най зайде до гуртовного складу Т. Улячка и п. Райткевича а певно не пожалуе.

Ану попробуйте!

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!

Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!

Ив. Франко.